דף צפייה: יומן מסע במאפייני הנאורות

יחידה 1 · אירופה במאה ה־19 · ❓ מה מאפיין את דרך החשיבה של עידן הנאורות, ואיך היא שינתה את היחס לסמכות, לידע ולעתיד?

דף לתלמיד/ה

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

הסרטון: מאפיני הנאורות
⏱️ 3:37 דקות · youtube.com/watch?v=VRWi2HFgMyk

א לפני הצפייה ובמהלכה

🧠 לפני הצפייה

לפני הצפייה סמנו: נכון / לא נכון / לא בטוח.

1. אנשי הנאורות האמינו שהעתיד יהיה טוב יותר.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

2. בתקופת הנאורות גדל כוחה של הכנסייה.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

3. האנציקלופדיה נועדה לרכז ולהפיץ ידע.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

4. לפי הנאורות, יש לקבל מנהגים ישנים בלי לשאול.

נכון | לא נכון | לא בטוח/ה

👀 במהלך הצפייה – שימו לב:

- כמה 'עמודים' יש ביומן ומה הכותרת של כל אחד.
- מדוע מוזכר רובינסון קרוזו.
- אילו שאלות על הטבע שואל הילד.
- מה תפקיד האנציקלופדיה והמוזיאונים.
- איך מתואר העתיד.

1. ⏸️ אחרי רובינסון קרוזו: מה מסמל אדם שבונה לעצמו עולם לבד על אי?

_____

_____

2. ⏸️ אחרי 'לא נותנים לכנסייה להחליט על הכול': האם להבין איך הטבע פועל סותר בהכרח אמונה? מה דעתכם?

_____

_____

3. ⏸ אחרי האמונה בעתיד: האם הייתה סיבה להיות כל כך אופטימיים? מה עוד עלול לקרות?

ב אחרי הצפייה – שאלות ב־3 רמות

בחרו רמה להתחלה – ונסו להגיע גם לרמה הבאה!

תמיכה – הקיפו את התשובה הנכונה

1. איזה מאפיין מסמל רובינסון קרוזו?

א. אמונה בקדמה | ב. אינדיבידואליזם | ג. חילון

2. מה הייתה האנציקלופדיה?

א. ספר תפילה | ב. חוק של המלך | ג. אוסף גדול של ידע מכל התחומים | ד. עיתון יומי

3. מהו רציונליזם?

א. שימוש בשכל ובהיגיון כדי להבין את העולם | ב. ציות לכל מה שאומרים | ג. פחד ממדע

רגיל

1. הסבירו מהו חילון ותנו דוגמה מהסרטון.

---

2. מהי האמונה בקדמה, ועל מה היא נשענה?

---

3. איך קשורים זה בזה הרציונליזם והביקורתיות?

אתגר

1. מנדלסון היה אדם נאור ושומר מצוות. מה דמותו מלמדת על היחס בין נאורות לדת?

---

2. האם האמונה בקדמה התבררה כנכונה? הביאו דוגמה בעד ודוגמה נגד מתוך מה שלמדתם על המאות ה־19–20.

ג 📜 ניתוח מקור משימה פעילה: קאנט עונה: מהי נאורות?

קוראים בזוגות עיבוד קצר של מאמרו של קאנט (1784) ומחפשים בו את מאפייני הנאורות.

מקור: עיבוד חופשי מתוך המאמר 'תשובה לשאלה: מהי נאורות?' מאת עמנואל קאנט, 1784

נאורות היא יציאתו של האדם ממצב של חוסר בגרות שהוא עצמו אשם בו. חוסר בגרות הוא חוסר היכולת להשתמש בשכל בלי שמישהו אחר יכוון אותך. האדם אשם בכך כאשר הסיבה אינה מחסור בשכל, אלא חוסר אומץ להשתמש בו לבד. 'העז להשתמש בשכלך!' – זו סיסמת הנאורות. נוח מאוד להישאר לא־בוגר: יש לי ספר שחושב במקומי, מורה שמחליט במקומי. כדי שהציבור יתבגר, דרוש דבר אחד בלבד: חופש להשתמש בתבונה בגלוי בכל עניין.

1. סמנו במקור את המשפט שהוא לדעתכם 'הסיסמה' של המקור.

2. הסבירו במילים שלכם מהו 'חוסר בגרות' לפי קאנט, ומי אשם בו.

3. זהו במקור שני מאפיינים של הנאורות שלמדנו, וצטטו מילים מתאימות.

4. מה דורש קאנט כדי שהציבור 'יתבגר'? איזה עיקרון זה?

שאלה בסגנון בגרות

1. לפניך קטע מעובד ממאמרו של קאנט. ציין שני מאפיינים של הנאורות המשתקפים בקטע, והסבר כל אחד מהם בעזרת הקטע.

✂️

כרטיס יציאה · יומן מסע במאפייני הנאורות

שם: _____ כיתה: _____

1. כתבו שני מאפיינים של הנאורות.

---

2. מה פירוש הסיסמה 'העז להשתמש בשכלך'?
